

Zadanie 4.6. Dobór gatunków i odmian warzyw do uprawy ekologicznej oraz ocena jakości materiału siewnego

Okres realizacji: 2008-2014

Kierownik zadania: **prof. dr hab. Stanisław Kaniszewski**

Wykonawcy: dr Anna Szafirowska, mgr Teresa Sabat, mgr Artur Kowalski

Celem prowadzonych badań jest wytypowanie i określenie przydatności gatunków i odmian roślin warzywnych do uprawy ekologicznej. Drugim zadaniem jest ocena materiału siewnego warzyw z upraw ekologicznych dostępnych na rynku krajowym.

W 2013 r. do badań wytypowano 25 odmian roślin warzywnych w ramach 4 gatunków : fasola szparagowa zielono- i żółtostrąkowa – 10 odmian, burak ćwikłowy, sałata krucha i cukinia po 5 odmian każdego gatunku. Na polu ekologicznym Instytutu Ogrodnictwa założono 4 doświadczenia dla każdego gatunku oddzielnie, w których oceniano badane odmiany.

W doświadczeniu z fasolą szparagową zaobserwowano, że odmiany o żółtych strąkach dały liczniejsze wschody niż odmiany zielonostrąkowe. Ponadto odmiany żółtostrąkowe tworzyły rośliny o cechach ważnych w uprawie ekologicznej takich jak silne krzewienie, duże blaszki liściowe, równomierne przykrywanie łąnu, co pozwoliło na ograniczenie liczby zabiegów odchwaszczających. Odmiany żółtostrąkowe odznaczały się wyższym plonem. Najlepiej plonującymi były cztery odmiany żółtostrąkowe: 'Furora Polana', 'Galopka', 'Korona' i 'Tampa'. Pozostałe odmiany dały niższe plony, a wśród nich najgorzej plonowały żółtostrąkowa 'Tara' oraz zielonostrąkowa 'Eliza'.

W doświadczeniu z sałatą kruchą badano następujące odmiany: 'Grenada Ożarowska', 'Beata' i 'Królowa Lata' (PNOS Ożarów Mazowiecki) oraz 'Carmina' i 'Ludwina' (Plantico).

Uprawę prowadzono w cyklu wiosennym i jesiennym. W uprawie wiosennej najwyższą masę całkowitą wytworzyły odmiany 'Grenada Ożarowska', 'Carmina' oraz 'Ludwina', a najniższą 'Królowa Lata'. Pod względem plonu handlowego najkorzystniej wypadły odmiany: 'Grenada Ożarowska' oraz 'Carmina'. U 'Ludwiny' 40% roślin wybiło w pędy kwiatostanowe.

W cyklu jesiennym najwyższą masę całkowitą charakteryzowały się odmiany: 'Grenada Ożarowska', 'Ludwina' oraz 'Królowa Lata'. Najgorzej zaś wypadły 'Carmina', która tworzyła rozety zamiast główek oraz 'Beata', u której stwierdzono 100 % pośpiechów. Badane odmiany różniły się również pod względem zwięzłości główek. Najwyższą średnią masę główki handlowej charakteryzowała się 'Grenada Ożarowska'.

W doświadczeniu z burakiem ćwikłowym badano 3 odmiany o korzeniu kulistym: 'Czerwona Kula', 'Egipski', 'Okrągły Ciemnoczerwony' oraz dwie cylindryczne 'Opolski' i 'Rywal'. Odmiany różniły się morfologią roślin, bujnością ulistnienia, powierzchnią liści oraz produktywnością. Największe liście i najbujniejszy wzrost wykazywały 'Okrągły Ciemnoczerwony' i 'Opolski', a najdrobniejsze rośliny miały 'Egipski' i 'Rywal'. Dynamika i siła wzrostu nie przełożyły się na strukturę i wysokość plonu. Najlepiej plonującymi odmianami były 'Czerwona Kula' i 'Okrągły Ciemnoczerwony', a najgorzej wypadły 'Rywal' i 'Opolski'.

W doświadczeniu z cukinią badano cztery odmiany zielonoowocowe 'Lajkonik', 'Nimba', 'Nefryt F₁' i 'Soraya' oraz jedną o żółtych owocach 'Atena Polka F₁'. W warunkach prowadzenia doświadczenia badane odmiany różniły się wczesnością, plennością oraz podatnością na choroby zwłaszcza mączniaka prawdziwego dyniowatych. Najwcześniejszą odmianą była 'Lajkonik'. Najbardziej plenną okazała się 'Soraya', która odznaczała się ponadto dobrą strukturą plonu. Wysoki plon owoców dały również 'Atena Polka F₁' oraz 'Nimba'. Ta ostatnia odznaczała się najwyższą tolerancją na mączniaka prawdziwego.

W zadaniu dotyczącym oceny jakości materiału siewnego z upraw ekologicznych badano próby nasion gatunków i odmian warzyw znajdujących się w wykazie Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa wg stanu na dzień 29.04.2013. Na liście dostawców materiału siewnego wyprodukowanego metodami ekologicznymi znalazły się tylko 3 firmy z ofertą nasion warzyw. Oceniane próby nasion z listy GIORIN miały zdolność kiełkowania przewyższającą minimalną wartość określoną normą dla nasion roślin warzywnych Dz. U nr 29 z 2008 roku. Wyjątek stanowiła jedna próba cebuli odm. 'Kristine', rzodkiewki odm. 'Ramona' oraz kopru.